ANG INIIWAN NG GILLETTE

(sa paningin ng mga muling umaalis)

“Ang klinika ay gumagamot ng mga pasyente. Ang isang mapag-arugang pamayanan ay umaalalay sa mga tao.”

I. Ang Natitira

Nasa silid-libangan ako, ang bukas sa mga pasyente para sa pahinga sa hapon, sa sigarilyo, sa kuwentuhan — at sa aming mga kasama, na naghihintay na maiuwi ang aming mga maysakit.

Hindi ako balisa, ngunit mapagmasid ako: sa kung paano nagiging marupok ang isang tao sa loob ng karamdaman, kadalasang nakapipinsala at walang takas, isang karamdamang walang tinitingnang edad.

May limang lalaki at isang babae, lahat ay nakaupo sa wheelchair. Lumingon sila sa akin at nagsimulang magtanong kung ilang taon na ako, ano ang trabaho ko, ano ang inaasikaso ko, ano ang bokasyon ko; at sa huli ay gusto nilang malaman kung ano ang iniisip ko tungkol sa ilang usapin ng pulitika at relihiyon, at tungkol sa ilang kilalang tao.

Patay ang kanilang mga mata, ang mga mata ng isang taong naghihintay na lamang na makitang mamatay ang ilaw. At sa halip, ako, ang ilaw na iyon, ay muli kong sinindihan.

Ito ang paraan ko ng pakikisama sa mga tao: ang pangitiin sila. Hindi ako aktor, ni payaso ng klinika — isang lalaki lamang na tulad ng marami, ngunit hindi kasingkaraniwan ng tinapay.

Pagkatapos ay humingi sila sa akin ng isang kuwento. At dito kailangan kong maging tapat sa mambabasa: ang ikinuwento ko ay hindi isang magalang na biro, at hindi ko ito ikukuwento sa ibang lugar. Ngunit doon, sa silid na iyon, ang

pahintulot na tawanan ang kinuha sa kanila ng buhay ay sila ang may karapatang magbigay, sa kanilang sarili. At hiningi nila ito sa akin. Kaya iniuulat ko ito kung paano ito nangyari, dahil ang linisin ito nang buo ay pagtataksil sa kanila.

Hayaan ninyong ikuwento ko — sabi ko — ang tungkol sa isang lalaking naka-wheelchair, walang braso at walang binti, na isang araw ay sumagot sa isang anunsiyo sa isang dating site.

At kung may hindi ngingiti, dagdag ko, hindi ko kasalanan: ibig sabihin lamang ay hindi niya araw ngayon.

Isang napakayamang babae, matanda na — mga walumpung taon — sa tulong ng kanyang pamangking babae na apatnapu't limang taong gulang, ang naghahanap ng asawa. Ngunit matapos ang lahat ng itinuro sa kanya ng buhay, malinaw na ang ideya niya sa uri ng lalaking gusto niya: isang hindi kailanman magtataas ng kamay, isang nananatili sa bahay, at — sabihin na nating — isang lalaking may mapagbigay na sukat.

May kumatok sa pinto. Natagpuan niya sa harap niya ang lalaking ito na naka-wheelchair, walang braso at walang binti, ngunit bata at guwapo, na dumating upang mag-aplay sa anunsiyo.

Kinapanayam niya ito.

Gusto niya ng lalaking hindi kailanman magtataas ng kamay: at wala itong braso. Unang puntos para sa kanya.

Gusto niya itong mapagmahal sa tahanan, tahimik: at wala itong binti, nasa upuan nito. Ikalawang puntos para sa kanya.

At sa huli ay sinabi niya ritong gusto niya itong malaki ang kagamitan. At ito, nang buong kaseryosohan, ay sumagot: "Ginang… at sa palagay po ninyo, ano ang ipinangkatok ko sa pinto?"

Sa puntong iyon ay humagalpak sa tawa ang limang lalaki, at hindi sila makatigil. Ngunit nanatiling seryoso ang babae, walang ekspresyon. At ang buo kong atensiyon ay napunta sa kanya.

Para sa kanya ay wala akong ikalawang bersiyon, wala akong inihanda. Ngunit nagkaroon ako ng isang kislap ng inspirasyon: sinabi ko sa kanya na, kung gusto niya, ibibigay ko sa kanya ang numero ng telepono ng kandidatong iyon. Nagliwanag ang kanyang mga mata, ngumiti siya, at sinabi niya: oo, oo.

Nakakuha ako sa kanya ng isang ngiti. Naabot ko ang aking layunin. Iyon lamang ang natira sa sandaling iyon — at sapat na iyon.

Nang umalis ako sa pasilidad, tinanong ako ng lahat kung kailan ako babalik, at kung may iba pa akong mga kuwento.

II. Epilogo

Akala ng mga tao, ang natitira ay isang medical file, isang X-ray, isang therapy na itutuloy sa bahay, o isang numero ng telepono na nagmamadaling isinulat sa isang piraso ng papel.

Nagkakamali sila.

Kapag umalis ang isang tao sa isang pasilidad, halos wala silang naiuuwi sa mga ginamit upang sila ay pagalingin.

Iniuuwi nila ang mga tao.

Iniuuwi nila ang mga tinig.

Ang mga nakagawian.

Ang mga pasilyo.

Ang mga iskedyul.

Ang mga mukhang sa loob ng ilang linggo, o ilang buwan, ay nagmarka sa panahon ng kanilang buhay.

Nananatili sa mga archive ang medisina.

Ibang daan ang tinatahak ng alaala.

At tungkol sa alaalang iyon ang gusto kong pag-usapan.

III. Pahina ng May-akda

Ang akdang ito ay hindi ipinagawa ng sinuman.

Hindi ito ipinagbili.

Hindi ito ginawa para sa layuning pangkomersiyo.

Isinulat ito upang magpatotoo sa halaga ng rehabilitasyon, ng dignidad ng tao, at ng ugnayan ng mga tao.

Ang tanging bayad na hinihingi ay isang simbolikong dolyar — hindi bilang kabayaran sa akda, kundi bilang patotoo sa isang pinagsasaluhang paninindigan sa isang kultura ng pag-aaruga, pag-asa, at pananagutan.

Ferdinando